

Seat No. _____

HV-19080001020801

**B. Com. (Sem. II) (CBCS)
(W.E.F. 2019) Examination**

May - 2023

**Accounting - II
(New Course)**

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours / Total Marks : 70

સૂચના : બધા જ પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના છે.

- 1 તા. 1-4-2019 ના રોજ ભાવેશે રામા ઇલેક્ટ્રોનિક્સ પાસેથી એક ટી.વી. સેટ 20
હપતા ખરીદ પદ્ધતિથી રૂ. 15,000 માં ખરીદ્યો અને નીચે મુજબ ચુકવણી
કરી :

વિગત	રકમ રૂ.
કરાર વખતે	3,000
તા. 31-3-2020 ના રોજ પ્રથમ હપતો	6,000
તા. 31-3-2021 ના રોજ બીજો હપતો	3,000
તા. 31-3-2022 ના રોજ ત્રીજો હપતો	3,000

ટી.વી. સેટની રોકડ કિંમત રૂ. 12,900 છે. ટી.વી. સેટ પર ઘટતી જતી બાકીની
રીતે વાર્ષિક 10% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે. બંનેનું હિસાબી વર્ષ 31મી માર્ચના
રોજ પૂરું થાય છે.

ભાવેશના ચોપડે ટી.વી. સેટ ખાતું, રામા ઇલેક્ટ્રોનિક્સનું ખાતું અને વ્યાજ ખાતું
તૈયાર કરો.

અથવા

1 શ્રી ગણેશ તા. 1-1-2018 ના રોજ શ્રી કાર્તિકેય કંપની પાસેથી એક મશીન 20

હપતા ખરીદ પદ્ધતિથી નીચેની શરતો મુજબ ખરીદે છે :

- (1) રૂ. 5,000 કરાર સમયે ચૂકવ્યા.
- (2) રૂ. 12,000 પ્રથમ વાર્ષિક હપતો.
- (3) રૂ. 5,000 બીજો વાર્ષિક હપતો.
- (4) રૂ. 3,600 ત્રીજો વાર્ષિક હપતો.
- (5) રૂ. 3,300 ચોથો વાર્ષિક હપતો.
- (6) વ્યાજનો દર વાર્ષિક 10%.
- (7) ઘટતી જતી બાકીની પદ્ધતિએ વાર્ષિક 10% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી તૈયાર કરો :

- (1) શ્રી ગણેશના ચોપડામાં મશીન ખાતું.
- (2) શ્રી કાર્તિકેય કંપનીના ચોપડામાં શ્રી ગણેશનું ખાતું અને વ્યાજ ખાતું.

2 કમલેશ કોલિયરી કંપનીએ તા. 1-1-2016ના રોજ 15 વર્ષના પટે એક ખાણ 20

નીચેની શરતોએ રાખી :

- (1) રોયલ્ટી દર ટને રૂ. 1.50 ગણવી.
- (2) દર વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું રૂ. 64,000 આપવું.
- (3) દર વર્ષનો લઘુત્તમ ભાડાનો રોયલ્ટી કરતાં વધારો એટલે કે ઓછા કામનું વળતર તે પછીના બે વર્ષમાં મજરે લઈ શકાશે.
- (4) જો અકસ્માત કે હડતાલને કારણે કોઈ વર્ષે ખરેખર રોયલ્ટી લઘુત્તમ ભાડા કરતાં ઓછી હોય તો તે વર્ષનું લઘુત્તમ ભાડું 25% ઘટાડવું.

(5) વાર્ષિક ઉત્પાદન નીચે મુજબ હતું :

વર્ષ	2016	2017	2018	2019
ઉત્પાદન (ટન)	24,000	32,000	56,000	40,000
				(હડતાલનું વર્ષ)

કમલેશ કોલિયરી કંપનીના ચોપડામાં -

- (1) લઘુત્તમ ભાડા ખાતું
- (2) રોયલ્ટી ખાતું
- (3) ઓછા કામનું નુકસાન ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

2 કિંજલ કંપની લિમિટેડે ધી સાધના કોલીયરી કંપની પાસેથી તા. 1-1-2018ના **20**

રોજ 15 વર્ષના પટે એક ખાણ નીચેની શરતોએ રાખી :

- (1) રોયલ્ટી દર ટને રૂ. 10 ગણવી.
- (2) લઘુત્તમ ભાડું શરૂઆતના બે વર્ષ સુધી વાર્ષિક રૂ. 48,000, ત્યાર પછી પટાના અંત સુધી રૂ. 72,000 ચૂકવવું.
- (3) કિંજલ કંપની લિમિટેડ ઓછા કામનું નુકસાન જે વર્ષે થાય તે પછીના બે વર્ષ સુધીમાં પરત મેળવી શકશે.
- (4) અકસ્માત કે હડતાલના વર્ષમાં લઘુત્તમ ભાડું કામ બંધ રહ્યાના સમયનાં પ્રમાણમાં ઘટાડવું.

(5) વાર્ષિક ઉત્પાદન નીચે મુજબ હતું :

વર્ષ	2018	2019	2020	2021	2022
ઉત્પાદન (ટન)	2,400	5,000	8,700	9,600	7,000
				(3 માસ હડતાલ)	

તૈયાર કરો :

કિંજલ કંપની લિમિટેડના ચોપડામાં -

- (1) લઘુત્તમ ભાડા ખાતું
- (2) રોયલ્ટી ખાતું

ધી સાધના કોલીયરી કંપનીના ચોપડામાં -

- (1) કિંજલ કંપની લિમિટેડનું ખાતું.

3 નીચે આપેલ માહિતી પરથી વહાણ ‘જલસમ્રાટ’નું સફર ખાતું તૈયાર કરો : 15

- (1) સફરનો સમય : તા. 1-1-2015થી તા. 14-3-2015 (બંને દિવસો સહિત)

- (2) આવક :

જતાં : 1,700 ટન માલ, ટનદીઠ રૂ. 100 લેખે નૂર તથા મુસાફર ભાડું રૂ. 25,000.

વળતા : 1,800 ટન માલ, ટનદીઠ રૂ. 100 લેખે નૂર તથા ટપાલ ભાડું રૂ. 10,000.

- (3) બળતણ ખર્ચ :

શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ. 10,000

ખરીદી રૂ. 50,000

આખર સ્ટોક રૂ. 8,000

બીજા વહાણને આપેલ રૂ. 5,000

- (4) અન્ય ખર્ચ :

બંદર ખર્ચ રૂ. 10,000

પગાર (અર્ધ વાર્ષિક) રૂ. 40,000

મરામત ખર્ચ રૂ. 7,500

નૂરનો વીમો નૂરના 2% લેખે

(5) અન્ય વિગતો :

(અ) પ્રાઈમેજ નૂરના 5% લેખે

(બ) મરામત અનામત રૂ. 10,000

(ક) એડ્રેસ કમિશન જતાં નૂર પર 6% લેખે અને વળતાં નૂર પર 5% લેખે.

(ડ) વહાણ પાંચ વર્ષ પહેલાં ખરીદવામાં આવ્યું હતું. તેની મૂળ કિંમત પર દર વર્ષે 10% લેખે સીધી લીટીની પદ્ધતિથી ઘસારો ગણવામાં આવ્યો હતો. તા. 1-1-2015ના રોજ તેની ચોપડે કિંમત રૂ. 12,00,000 હતી. ચાલુ વર્ષે તે જ દરે ઘસારો ગણવાનો છે.

(ઈ) વહાણનાં વીમાનું પ્રીમિયમ વહાણની મૂળકિંમતના 2% લેખે છે.

(ફ) મેનેજરને તેના કમિશન બાદ કર્યા પછીના ચોખ્ખા નફાના 4% કમિશન આપવાનું છે.

અથવા

3 એક વહાણ ‘જલસુંદરી’ તા. 10-1-2016ના રોજ મુંબઈથી કોચીનની સફર **15**

શરૂ કરી અને તા. 22-3-2016ના રોજ મુંબઈ પાછું ફર્યું. સફરની માહિતી નીચે મુજબ છે :

માલ વહનની વિગત :

કોચીન જતાં 1,500 ટન રૂ. 400 લેખે

કોચીનથી પરત 1,000 ટન રૂ. 350 લેખે

માલ ચઢાવવા ઉતારવાની મજૂરી ટનદીઠ રૂ. 6 લેખે

જતી વખતનું મળેલ નૂર રૂ. 5,00,000

વળતી વખતનું મળેલ નૂર રૂ. 3,50,000

મુસાફર ભાડું રૂ. 14,300

વાર્ષિક વહીવટી ખર્ચ રૂ. 1,08,000

કેપ્ટનનો પગાર માસિક રૂ. 10,800

વહાણનું વીમા પ્રીમિયમ (અર્ધ વાર્ષિક) રૂ. 45,000

ટપાલ ભાડું રૂ. 20,000

કોલસો :

શરૂઆતનો સ્ટોક રૂ. 54,500

ખરીદી રૂ. 1,50,000

સફરને અંતે સ્ટોક રૂ. 20,500

બંદર પરના ખર્ચ રૂ. 10,000

પગાર વાર્ષિક રૂ. 1,50,000

સફરના પરચૂરણ ખર્ચ રૂ. 6,000

સ્ટોર્સ વપરાશ રૂ. 1,01,000

નૂરનો વીમો રૂ. 7,000

મરામત ખર્ચ રૂ. 2,450

એડ્રેસ કમિશન જતી વખતના નૂરના 4% અને વળતી વખતના નૂરના 5% લેખે ગણવાનું છે. પ્રાઈમેજ નૂર પર 2% લેખે મળેલ છે. વહાણની તા. 1-4-2015ના રોજ ચોપડે દર્શાવેલ કિંમત રૂ. 12,00,000 છે. ઘસારો સીધી લીટીની પદ્ધતિએ 10% લેખે ગણવાનો છે. વહાણ તા. 1-4-2011 ના રોજ ખરીદવામાં આવ્યું હતું. મેનેજરને નફાના 10% કમિશન મેળવવાનો અધિકાર છે.

સફર ખાતું તૈયાર કરો.

4 એક કંપની એક નવું કારખાનું શરૂ કરવા માંગે છે અને તે માટે તેને રૂ. 15,00,000ની 15

જરૂર છે. નવું કારખાનું વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાંનો નફો (EBIT) વાર્ષિક રૂ. 2,50,000 કમાવી આપી શકે એવી ધારણા છે. કંપની એવું નાણાકીય માળખું પસંદ કરવા માંગે છે કે જેથી તેની શેરદીઠ કમાણી (EPS) વધુમાં વધુ થાય. આ માટે તેની પાસે ડિબેંચર બહાર પાડવાના ત્રણ વિકલ્પો છે. રૂ. 1,50,000 અથવા રૂ. 6,00,000 અથવા રૂ. 9,00,000.

દરેક અંગે વ્યાજનો દર નીચે મુજબ રહેશે :

(1) રૂ. 3,00,000 સુધી 10%,

(2) રૂ. 3,00,000થી વધુ રૂ. 7,00,000 સુધી 12% અને

(3) રૂ. 7,00,000થી વધુ 14%.

હાલ શેરદીઠ બજારભાવ રૂ. 30 છે. જો ઉછીનાં નાણાં રૂ. 7,00,000થી વધે તો શેરદીઠ બજારભાવ ઘટીને રૂ. 24 થાય તેવી શક્યતા છે. કરવેરાનો દર 50% ધારો.

ઉપરની દરેક શક્યતા અંગે શેરદીઠ કમાણીની ગણતરી કરો.

અથવા

4 ચંપક લિ.ની તા. 31-3-2021ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે : 15

ઈક્વિટી શેરમૂડી (રૂ. 10 નો એક એવા શેર) રૂ. 5,00,000

10% ના ડિબેંચર રૂ. 2,00,000

વેચાણ કિંમત (એકમદીઠ) રૂ. 12

ચલિત ખર્ચા (એકમદીઠ) રૂ. 7

સ્થિર ખર્ચા રૂ. 25,000

આવકવેરાનો દર 50%

કંપનીનું વર્તમાન વેચાણ 10,000 એકમોનું છે અને વેચાણ વધીને 12,000 એકમો સુધી થશે.

ઉપરની માહિતીના આધારે બંને સંજોગોમાં નાણાકીય લિવરેજની કક્ષા, કાર્યકારી લિવરેજની કક્ષા અને સંયુક્ત લિવરેજની કક્ષા શોધો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Answer to all questions.

1 On Dt. 1-4-2019 Bhavesh purchased a TV set from Rama **20**

Electronics on installment purchase system for Rs. 15,000 and made the payment as under :

Particulars	Amount Rs.
On signing the contract	3,000
On 31-3-2020 First Installment	6,000
On 31-3-2021 Second Installment	3,000
On 31-3-2022 Third Installment	3,000

The cash price of TV set is Rs. 12,900. The TV set is to be depreciated at 10% p.a. as per reducing balance method. Accounting year of both the parties ends on 31st March.

Prepare TV set Account, Rama Electronics Account and Interest Account in the books of Bhavesh.

OR

1 Shri Ganesh purchased a machine on Dt. 1-1-2018 from **20**
Shri Kartikey Company on installment purchase system. Terms are
as under :

- (1) Rs. 5,000 paid at the time of agreement
- (2) Rs. 12,000 first annual instalment
- (3) Rs. 5,000 second annual instalment
- (4) Rs. 3,600 third annual instalment
- (5) Rs. 3,300 fourth annual instalment
- (6) Rate of interest 10% per annum
- (7) Depreciation at 10% per annum as per reducing balance method.

From the above particulars prepare :

- (1) Machine Account in the books of Shri Ganesh.
- (2) 'Ganesh's Account and Interest Account in the books of Shri Kartikey Company.

2 Kamlesh Colliary Company obtained a mine on lease on **20**
Dt. 1-1-2016 for a period of 15 years under the following terms :

- (1) Calculate Royalty at Rs. 1.50 per ton.
- (2) To pay minimum rent Rs. 64,000 per year.
- (3) Each year excess of minimum rent over the actual royalties,
i.e. short workings can be recovered during the subsequent
two years.

- (4) If in any year due to accident or strike, the actual royalty is less than minimum rent, the minimum rent is to be reduced by 25% for the year.
- (5) The Annual output was follows :

Year	2016	2017	2018	2019
Production (tons)	24,000	32,000	56,000	40,000 (year of strike)

Prepare in the books of Kamlesh Colliary Company :

- (1) Minimum Rent Account
- (2) Royalty Account
- (3) Short Working Account.

OR

2 Kinjal Company Ltd. took a coal mine on lease for 15 years on : **20**

Dt. 1-1-2018 from The Sadhana Colliary Company. Conditions were as under :

- (1) Royalty was to be calculated at Rs. 10 per ton.
- (2) Minimum Rent was fixed at Rs. 48,000 per year for the first two years, there after Rs. 72,000 upto the end of the lease.
- (3) Kinjal Company Ltd. was entitled to recover short working during the next two years after the year in which it occurred.

- (4) In case of accident or strike in a particular year, the minimum rent is to be reduced according to the period of closing of work.
- (5) The annual production was as under :

Year	2018	2019	2020	2021	2022
Production (tons)	2,400	5,000	8,700	9,600 (3 Months strike)	7,000

Prepare :

In the books of Kinjal Company Ltd. :

- (1) Minimum Rent Account
- (2) Royalty Account

In the books of The Sadhana Colliary Company :

- (1) Kinjal Company Ltd. Account.

3 Prepare Voyage Account of Ship 'Jalsamrat' from the following information : 15

- (1) Period of Voyage - From Dt. 1-1-2015 to Dt. 14-3-2015
(including both days)
- (2) Incomes :

Outward Journey - 1,700 tons cargo, freight Rs. 100 per ton
and passage money Rs. 25,000.

Return Journey - 1,800 tons cargo, freight Rs. 100 per ton
and mail money Rs. 10,000.

(3) Fuel Expenses -

Opening Stock - Rs. 10,000

Purchases - Rs. 50,000

Closing Stock - Rs. 8,000

Given to other ship - Rs. 5,000

(4) Other Expenses -

Port Charges - Rs. 10,000

Salary (half yearly) - 40,000

Repairing expenses - Rs. 7,500

Insurance of freight at 2% of freight

(5) Other Information -

(a) Primage at 5% of freight

(b) Repairing reserve Rs. 10,000

(c) Address commission - 6% on outward freight and 5% on inward freight.

(d) The ship was purchased before five years. Depreciation was charged at 10% every year on straight line method. On Dt. 1-1-2015, its book value was Rs. 12,00,000. In current year, depreciation is to be charged at the same rate.

(e) Insurance premium of the ship is 2% of its original cost.

(f) The manager is to be given commission at 4% on the net profit after charging his commission.

OR

3   A ship "Jalsundari" started its voyage from Mumbai to Kochin   15

on Dt. 10-1-2016 and returned to Mumbai on Dt. 22-3-2016.

Details of the voyage are given below :

Particulars about cargo :

To Kochin -1,500 tons - Rs. 400 per ton

From Kochin -1,000 tons - Rs. 350 per ton

Loading unloading wages - Rs. 6 per ton

Freight received from outward journey - Rs. 5,00,000

Freight received from return journey - Rs. 3,50,000

Passage Money - Rs. 14,300

Annual Administrative expenses Rs. 1,08,000

Monthly salary of captain - Rs. 10,800

Insurance premium of ship (half yearly) - Rs. 45,000

Mail money - Rs. 20,000

Coal :

Opening Stock - Rs. 54,500

Purchases - Rs. 1,50,000

Closing Stock - Rs. 20,500

Port Charges - Rs. 10,000

Salary (Annual) - Rs. 1,50,000

Sundry expenses of Voyage - Rs. 6,000

Stores used - Rs. 1,01,000

Freight Insurance - Rs. 7,000

Repairing Expenses - Rs. 2,450

Address commission is to be calculated at 4% on outward freight and 5% on inward freight. Primage is received at 2% on freight. The book value of ship on Dt. 1-4-2015 was Rs. 12,00,000. Depreciation is calculated on straight line method at 10%. The ship was purchased on Dt. 1-4-2011. The manager is entitled to get commission at 10% on profit.

Prepare Voyage Account.

- 4   A company intends to start a new manufacturing unit for which it   15
needs Rs. 15,00,000. The new factory is expected to yield an annual EBIT of Rs. 2,50,000. In choosing a financial plan, the company has an objective of maximizing earnings per share (EPS). It has three alternatives of issuing debentures - Rs. 1,50,000 or Rs. 6,00,000 or Rs. 9,00,000.

The rate of interest in each case would be

- (1) upto Rs. 3,00,000 at 10%,
- (2) over Rs. 3,00,000 upto Rs. 7,00,000 at 12% and
- (3) over Rs. 7,00,000 at 14%.

The current market price per share is Rs. 30. It is expected to drop to Rs. 24, if funds are borrowed in excess of Rs. 7,00,000. Assume tax rate to be 50%.

Calculate earnings per share on all these alternatives.

OR

- 4 The following is details of Champak Ltd. for the year ended on Dt-31-3-2021. **15**

Equity Share Capital (Rs. 10 per share) - Rs. 5,00,000

10% Debentures - Rs. 2,00,000

Sales price (per unit) - Rs. 12

Variable cost (per unit) - Rs. 7

Fixed cost - Rs. 25,000

Income tax Rate - 50%

Company's current sales is 10,000 units and which will be increases upto 12,000 units.

From above information, calculate degree of financial leverage, degree of operating leverage and degree of combined leverage in both conditions.
